

Ręka Dzieło

Stowarzyszenie Ekologiczno - Artystyczne

11-042 JONKOWO, Godki 21 tel. 783 682 405 mail: dobremiasto@gmail.com
NIP: 739-31-80-898 KRS 0000178604 REGON 510702368

Sprawozdanie z badań drzew w alei przydrożnej w gminie Jonkowo

Dzięki dofinansowaniu, otrzymanemu z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, w okresie od 01.08.2015 do 15.02.2016 przebadano drzewa w alei przydrożnej na odcinku Gamerki Wielkie – Jonkowo o długości 14 km. w ramach dwóch projektów "Aleja Klonowa w Krajobrazie Gminy Jonkowo", pod kątem stabilności, rokowań życia oraz obecności chronionych gatunków owadów, nietoperzy oraz porostów.

Zostały wykonane:

1. badania dendrologiczne 29 drzew,
2. testy obciążeniowe na dwóch drzewach,
3. zabiegi pielęgnacyjne na 11 drzewach, w tym zdjęcie suszu gałęziowego, montaż 8 wiązań elastycznych,
4. badania grzybów lichenizowanych na 44 drzewach (porostów epifitycznych, znaleziono ponad 3500 egzemplarzy z 10 gatunków),
5. badania nietoperzy (znaleziono 10 gatunków),
6. badania pachnicy dębowej (znaleziona na dwóch drzewach),
7. ponadto niebezpieczne miejsca na drodze zostały oznaczone opaskami odblaskowymi.

Poniżej załączamy pełen tekst przewodni do wykonanych zabiegów, a także ekspertyzy i pozostałą dokumentację z badań, w tym koordynaty, gatunek i pierśnicę każdego drzewa, które zostało objęte projektem.

Z poważaniem,

Piotr Romanowski

prezes Stowarzyszenia Ekologiczno-Artystycznego Ręka Dzieło

Pismo przewodnie dr Marzeny Suchockiej

W pierwszej kolejności sprawdzone zostało 29 drzew wytypowanych przez służby drogowe do usunięcia ze względu na zagrożenie, które powodują i brak rokowań życia. Dwa z drzew, budzące największe wątpliwości, zostały zweryfikowane poprzez zastosowanie testu obciążeniowego, który wykazał, że drzewa są stabilne. Po wykonaniu badania stwierdzono brak oznak wskazujących na ryzyko upadku drzew w przypadku 28 z nich, niektóre wymagały jedynie wykonania zabiegów minimalizowania ryzyka. Na 11 drzewach wykonano zabiegi pielęgnacyjne minimalizowania ryzyka polegające na zdjęciu suszu gałęziowego, zdjęciu zawieszonych gałęzi oraz montażu 8 wiązań elastycznych. Zabiegi spowodowały poprawę statyki drzew. Z grupy wszystkich badanych jedynie jedno z drzew wytypowano jako takie, które nie ma długich i bezpiecznych rokowań życia i wskazane zostało ono do usunięcia w ramach zabiegów pielęgnacyjnych.

Na wybranych w alei 44 drzewach wykonano inwentaryzację grzybów lichenizowanych podlegających ochronie¹. Na wspomnianych drzewach odnotowano łącznie 3500 egzemplarzy porostów z ponad 10 gatunków. Na prawie wszystkich sprawdzonych drzew stwierdzono obecność gatunków podlegających ochronie prawnej. Bogaty skład i duża liczebność wielkoplechowych, wrażliwych na zanieczyszczenia powietrza, porostów epifitycznych uzasadnia stwierdzenie, iż badany obszar można zaliczyć do strefy w której powietrze jest czyste lub co najwyżej minimalnie skażone.

Na opisywanym odcinku znaleziono również co najmniej 10 gatunków nietoperzy spośród 16 gatunków występujący w Polsce². Badania wskazują, że odcinek drogi Gamerki Wielkie – Jonkowo jest miejscem o dużym znaczeniu dla lokalnych populacji nietoperzy.

Stwierdzono również obecność owada chronionego prawem³ - pachnicy dębowej (*Osmoderma barnabita*), która została znaleziona w dwóch drzewach. Stan siedliska

1. ujętych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów.

2. Wszystkie gatunki podlegają w Polsce ochronie gatunkowej, trzy z nich znajdują się na czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2004, nr 92, poz. 880) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz.U. z 2004, nr 220, poz. 2237).

3. Chronionego na mocy Poz. 1348 rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt na podstawie art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm)

wspiera obecność i prawidłowy rozwój tego owada o czym świadczy duża grubość drzew w alei, liczne dziuple, niewielkie odległości pomiędzy dziuplastymi drzewami oraz fakt, że znane są stanowiska pachnicy w odległości kilku - kilkunastu kilometrów w pobliżu stwierdzonego stanowiska.

Planowane działania w obrębie alei nie powinny więc przyczyniać się do pogarszania obecnego stanu siedliska. Nie powinno się więc dopuścić do zmniejszenia liczby drzew stanowiących potencjalne siedliska pachnicy - drzew o dużej pierśnicy, drzew dziuplastych. W celu z umniejszenia izolacji między aktualnymi i/lub potencjalnymi siedliskami należy rozważyć dosadzenie nowych drzew. Pozostawienie drzew, możliwe dzięki ocenie ich statyki, umożliwiło zachowanie ich walorów krajobrazowych oraz poprawę funkcjonowania przyrodniczego całego układu.

Wszystkie wymienione fakty wskazują na konieczność specjalnej ochrony tej alei, której stan fitosanitarny i bogactwo jest unikatowe. Aleja jest wyjątkowym układem pod względem przyrodniczym, krajobrazowym i turystycznym. Zachowanie jej walorów będzie wspomagało bioróżnorodność, ale również będzie zwiększało turystyczną i edukacyjną rolę układu. Aleja jest wyjątkowa w skali kraju oraz Europy, coraz mniej tego typu bogatych układów funkcjonuje na terenach zurbanizowanych, dlatego też wymaga ochrony a wręcz odtwarzania utraconych drzew. Obecność alei jest atutem regionu i będzie przynosić korzyści samorządowi oraz mieszkańcom poprzez popularyzację jej turystycznych i edukacyjnych wartości.

Z poważaniem

dr inż. Marzena Suchocka

Ekspertyzy:

1. dr inż. Marzena Suchocka, Ekspertyza dendrologiczna wybranych drzew metodą VTA rosnących w 14 km pasie drogowym drogi Gamerki Wielkie – Jonkowo, październik 2015.

2. dr inż. Marzena Suchocka, Ekspertyza dendrologiczna wybranych drzew metodą VTA rosnących w 14 km pasie drogowym drogi Gamerki Wielkie – Jonkowo, październik 2015.
3. Jerzy Stolarczyk, Ekspertyza w zakresie oceny statyki i bezpieczeństwa w otoczeniu drzew Eko-Trec, grudzień 2015.
4. dr Joanna Duriasz "Stopień wykorzystania przez nietoperze drzew rosnących w alei wzdłuż drogi Wilimowo – Gamerki Wielkie" Olsztyn, wrzesień 2015.
5. mgr Adam Bohdan Wyniki inwentaryzacji grzybów lichenizowanych podlegających ochronie na wybranych drzewach rosnących w 14 km pasie drogowym drogi Gamerki Wielkie – Jonkowo, październik 2015.
6. mgr Adam Bohdan Pachnica dębowa (*Osmoderma barnabita*) w pasie drogowym drogi Gamerki Wielkie – Jonkowo, październik 2015.